

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ
ของเทศบาลเมืองในจังหวัดปทุมธานี
Factors Affecting the Implementation of Old-Aged Allowances
of Muang Pathumthani Province

เอนก ศรีนันท์ (Anek Srinan), นิเทศ ตินณะกุล (Nithet Tinakun)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (Chulalongkorn University)

Email : nithet.t@chula.ac.th

Received September 20, 2020 & Revise December 19, 2020 & Accepted December 24, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลเมืองในจังหวัดปทุมธานี 2) เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลเมืองในจังหวัดปทุมธานี ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมเชิงคุณภาพเป็นหลัก ผู้ให้ข้อมูลสำคัญคือผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองในจังหวัดปทุมธานี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือผู้สูงอายุ 396 คน และจะทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายของยามานะ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลเมืองในจังหวัดปทุมธานี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ประสิทธิภาพการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลเมืองในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากตามสมมติฐานการวิจัยทั้ง 5 ด้าน มีอยู่ 5 ด้าน คือด้านวัตถุประสงค์หรือมาตรฐานของนโยบาย, ด้านการสื่อสารและการทำให้ปฏิบัติตามนโยบาย, ด้านคุณสมบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบนโยบาย, ด้านสภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมือง, และด้านคุณสมบัติของบุคลากรผู้รับผิดชอบของนโยบาย มีค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนาย (R^2) เท่ากับ 0.729 จึงสามารถทำนาย ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลเมืองในจังหวัดปทุมธานี ได้ร้อยละ 72.89

คำสำคัญ : การนำนโยบายไปปฏิบัติ, เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ, คุณภาพชีวิต

Abstract

The purposes of this research were to study: 1) factors affecting the implementation of Old-Aged Allowances of Muang Pathumthani Province. 2) effectiveness the implementation of Old-Aged Allowances of Muang Pathumthani Province. Research and development methodology were mixed methods of quantitative and qualitative research. The research instrument was questionnaire. Data were analyzed by content analysis. In quantitative research sample were 396 old aged. Randomly selected via Yamane. The data were analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis. It was found from the study that: 1) Overall factors affecting the

implementation of old-aged Allowances of Muang Pathumthani Province, was at a moderate level. 2) Overall effectiveness the implementation of old-aged allowances of Muang Pathumthani Province, was at a high level. As hypothesized , they could be used as predictors affecting the implementation of old-aged allowances of Muang Pathumthani Province consisted of objectives and standard of policies, qualification of the officials, communication and implementation, economic social and political conditions as with a predictor with a confidence of 72.89 % ($R^2 = 0.729$)

Keywords: Implementation policy, Old-Aged Allowances, Life quality

1.บทนำ

ประเทศไทยมีแนวโน้มผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นและอายุยืนยาวมากขึ้นเมื่อเทียบกับอดีตที่ผ่านมาจากการสาธารณสุขเจริญขึ้น ประชาชนเข้าถึงแหล่งข้อมูลทางสาธารณสุขได้เร็วและแม่นยำมากขึ้น การคมนาคมสะดวกแก่การเคลื่อนย้ายผู้ป่วยรวดเร็วขึ้น จึงมีกลุ่มผู้สูงอายุเพิ่มจำนวนมากขึ้นประกอบกับกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมพัฒนาเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ บังคับให้มีบริการแก่กลุ่มอายุเหล่านี้ในรูปแบบที่รับกับสภาพของกลุ่มอายุ เช่น กลุ่มผู้สูงอายุ ต้องได้รับบริการเกี่ยวกับเบี้ยยังชีพดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้มีบทบัญญัติที่กำหนดสิทธิเกี่ยวกับสิทธิได้รับสวัสดิการของผู้สูงอายุ ซึ่งระบุว่า “บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวก อันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรีและความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ” (กัมพล กล่ำสีทอง : 2554)

ในปี 2561 ประเทศไทยจะมีผู้สูงอายุสูงถึง 1 ใน 5 ของประชากรทั้งหมดและมากกว่าประชากรเด็กพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ สถาบันเวชศาสตร์สมเด็จพระสังฆราชญาณสังวรเพื่อผู้สูงอายุ กรมการแพทย์ จัดอบรมหลักสูตรดูแลผู้ป่วยสูงอายุสำหรับพยาบาลรองรับสังคมผู้สูงอายุที่กำลังจะมาถึง จากการประเมินสถานการณ์ผู้สูงอายุในประเทศไทยของมูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุ พบว่าประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ คือ มีสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุ (อายุ 60 ปี ขึ้นไป) เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20 ในปี พ.ศ.2561 โดยมีประชากรผู้สูงอายุมากกว่าเด็กและคิดเป็นสัดส่วนประมาณ 1 ใน 5 ของประชากรทั้งหมดที่จะต้องเตรียมความพร้อมรองรับการเป็นสังคมผู้สูงอายุที่กำลังจะมาถึง เพราะผู้สูงอายุถือเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดโรคต่างๆ กลุ่มผู้สูงอายุที่มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการยังชีพหรือไม่สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองได้ โดยการจัดสรรเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป ที่แสดงความจำนงโดยการขอขึ้นทะเบียนเพื่อรับการสงเคราะห์ (นโยบายรัฐบาล : 2552) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ได้มีการประกาศใช้แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2543 ถ่ายโอนภารกิจหลายประการที่รัฐดูแลอยู่ไปให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับผิดชอบ เช่น การจัดสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ สถานสงเคราะห์คนชราศูนย์บริการผู้สูงอายุ ซึ่งทำให้การดูแลผู้สูงอายุได้ทั่วถึงและใกล้ชิดมากขึ้น (อภิชาติ สถิตนิรามัย : 2555)

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเป็นผู้ดำเนินการแจกจ่ายให้ผู้สูงอายุตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ซึ่งขั้นตอนการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ สามารถพิจารณาออกได้เป็น 2 ขั้นตอนหลัก คือขั้นตอนในระดับมหภาค (Macro) และขั้นตอนในระดับจุลภาค (Micro) โดยสามารถสรุปได้ดังนี้ (วรเดช จันทรศร : 2555 หน้า 1) ขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับมหภาค แบ่งย่อยออกได้เป็นสองขั้นตอนหลัก 1) ขั้นตอนแรก เป็นขั้นตอนของการแปลงนโยบายออกเป็นแนวทางปฏิบัติหรือออกมาในรูปของแผนงานหรือ

โครงการแล้วแต่กรณี 2 ขั้นตอนที่สอง เป็นขั้นตอนในการทำให้หน่วยงานในระดับท้องถิ่นยอมรับแนวทางแผนงาน โครงการหรือผลของการแปลงนโยบายนั้นไปปฏิบัติต่อไป ขั้นตอนของการนำนโยบายไปปฏิบัติในระดับจุลภาค แบ่งย่อยออกได้เป็น 3 ขั้นตอนหลัก ขั้นตอนแรก ได้แก่ ขั้นการระดมพลัง เป็นขั้นตอนที่หน่วยงานท้องถิ่นจะต้องดำเนินการในสองกิจกรรม คือ การพิจารณารับนโยบายและการแสวงหาความสนับสนุนในนโยบายจากท้องถิ่น ขั้นตอนที่สองเป็นขั้นการปฏิบัติซึ่งครอบคลุมถึงกระบวนการในการปรับเปลี่ยนโครงการที่ได้มีการยอมรับแล้วออกมาในรูปของการปฏิบัติจริง ขั้นตอนที่สาม ได้แก่ขั้นการสร้างความเป็นปึกแผ่นหรือความต่อเนื่องครอบคลุมถึงการแสวงหาวิธีการที่จะทำให้ให้นโยบายนั้นถูกปรับเปลี่ยนและได้รับการยอมรับเข้าเป็นหน้าที่ประจำวันของผู้ปฏิบัติกล่าวอีกนัยหนึ่ง ขั้นตอนนี้เป็นการหาทางทำให้นโยบายนั้นได้รับการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ การนำนโยบายไปปฏิบัติหมายถึงความสามารถขององค์กรในการรวบรวมทรัพยากรทางการบริหารในองค์กรให้สามารถปฏิบัติงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ซึ่งต้องมีการจัดหา ทรัพยากรวิธีการทั้งหลายเพื่อจะทำให้การดำเนินงานตามนโยบายสำเร็จลุล่วง โดยใช้ความพยายามอย่างต่อเนื่องในช่วงระยะเวลาหนึ่งๆ จนสามารถดำเนินการได้สำเร็จ (เสกสรรค์ นิสัยกล้า : 2550) กระบวนการทำงานทางปฏิสัมพันธ์เชิงยุทธศาสตร์ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายของกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ซึ่งอาจจะสอดคล้องหรือไม่สอดคล้องกับเป้าหมายของนโยบายก็ได้ (ปิยะนุช เงินคล้าย : 2553) ความสำเร็จ (Success) หรือความล้มเหลว (Failure) ของการนำนโยบายไปปฏิบัติขึ้นอยู่กับปัจจัยสำคัญหลายประการ ทั้งนี้เพราะความสำเร็จของแผนงาน (Programs) และโครงการ (Projects) มีความสัมพันธ์กับความสามารถของผู้นำและภาวะผู้นำขององค์กร ความชัดเจนของวัตถุประสงค์ของนโยบายและความสำเร็จที่เคยเกิดขึ้นในอดีต ในขณะที่ความล้มเหลวของแผนงานและโครงการ เป็นผลมาจากความเฉื่อยชาของผู้นำและผู้ปฏิบัติการขาดความร่วมมือระหว่างกลุ่มผู้สนับสนุนแผนงานและโครงการ การขาดความพยายามที่เพียงพอ การขาดการสนับสนุนจากผู้นำ การขาดเงินทุนที่เพียงพอสำหรับการดำเนินงานและการขาดผู้นำที่มุ่งมั่นต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติให้ประสบความสำเร็จ จึงได้สรุปว่า การนำนโยบายไปปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพและบรรลุผลตามที่กำหนดไว้ ผู้กำหนดนโยบายและผู้มีอำนาจตัดสินใจนโยบายจะต้องพยายามหลีกเลี่ยงการใช้องค์การที่มีความซับซ้อนสูงหรือมีสายการบังคับบัญชายาวเกินไปและมีจำนวนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมากเกินไปเพราะลักษณะต่างๆ ดังกล่าวจะส่งผลให้เกิดการบิดเบือนวัตถุประสงค์ของนโยบายและการใช้ดุลพินิจของผู้ปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของนโยบาย ซึ่งจะเป็นอุปสรรคที่สำคัญต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ การมอบหมายให้หน่วยงานที่เป็นเอกภาพและไม่มีความซับซ้อนในการบริหารงานมาก จะเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการนำนโยบายไปปฏิบัติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ (สมบัติ อารังธัญวงศ์ : 2554)

เทศบาลเมืองในจังหวัดปทุมธานีมีทั้งหมด 9 แห่ง คือ เทศบาลเมืองปทุมธานี เทศบาลเมืองคูคต เทศบาลเมืองท่าโขลง เทศบาลเมืองคลองหลวง เทศบาลเมืองสนั่นรักษ์ เทศบาลเมืองลำสามแก้ว เทศบาลเมืองบางคูวัด เทศบาลเมืองบึงยี่โถและเทศบาลเมืองลาดสวาย ได้ดำเนินงานตามโครงการสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2545 ตามภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนมาจากกรมประชาสงเคราะห์ (ปัจจุบันเปลี่ยนเป็นกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น) ซึ่งในปัจจุบันนี้มีผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับเบี้ยยังชีพจำนวน 39,777 คน (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น : 2561) แม้ว่าเทศบาลเมืองในจังหวัดปทุมธานีจะมีความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในระดับหนึ่ง แต่ในความเป็นจริงนั้นทางเทศบาลเมืองในจังหวัดปทุมธานี ยังมีปัญหาในการดำเนินงานด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุด้วยปัจจัยหลายประการ เช่น สภาพพื้นที่ สภาพทางสังคม ประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา รายได้ของท้องถิ่น การอุดหนุนเงินจากรัฐบาล จำนวนบุคลากรความรู้ความเข้าใจของบุคลากร ข้อกำหนดกฎหมายต่างๆ เช่นเดียวกับเทศบาลเมืองในจังหวัด

ปทุมธานี สภาพความเป็นจริงที่ทำให้การดำเนินงานการจ่ายเบี้ยผู้สูงอายุ ไม่บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ขาดความรู้ การประสานงานเกิดการซ้ำซ้อนของการทำกิจกรรมและการวางแผนขาดการมีส่วนร่วมและแนวทางที่ชัดเจน ความไม่เพียงพอของงบประมาณ ความคล่องตัวในการอนุมัติเงินงวด การติดตามตรวจสอบผลการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมของประชาชนและการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน (นันทภากร อุ่นซิม : 2556) ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับงานสวัสดิการสังคมพบว่า "ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการนํานโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลเมืองในจังหวัดปทุมธานี" การศึกษาครั้งนี้เพื่อจะได้ทราบระดับของปัญหาและอุปสรรค รวมถึงความคิดเห็นของบุคคลผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเทศบาลเมืองในจังหวัดปทุมธานี เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนานำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติให้มีประสิทธิผลต่อไป

2.วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการนํานโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลเมืองในจังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลการนํานโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลเมืองในจังหวัดปทุมธานีที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจของผู้สูงอายุดีขึ้น

3.ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้จะใช้วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ (quantitative research) ซึ่งจะเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามที่ผู้วิจัยเป็นผู้ออกแบบจากการทบทวนวรรณกรรม โดยมีขอบเขตการดำเนินการดังต่อไปนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. วัตถุประสงค์หรือมาตรฐานของนโยบาย (policy standards and objectives) ในการศึกษาว่าปัจจัยอะไรที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ของนโยบายที่เกิดขึ้น สิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือจะต้องทำการแยกแยะให้ชัดเจนว่าวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบายมีอะไรบ้าง ทั้งนี้วัตถุประสงค์เป็นเกณฑ์ใช้ประเมินประสิทธิผลของการนํานโยบายไปปฏิบัติ จึงทำหน้าที่เสมือนหนึ่งเป็นกรอบแนวทางปฏิบัติต่างๆ วัตถุประสงค์เป็นส่วนขยายเป้าหมายรวมของนโยบายให้ชัดเจนยิ่งขึ้นง่ายต่อการเข้าใจ

2. การสื่อสารและการทำให้ปฏิบัติตามนโยบายในระหว่างองค์การต่าง (interorganizational communication and enforcement activities) ในการนํานโยบายไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพผู้รับผิดชอบในหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องต้องมีข้อมูลและข่าวสารที่ตรงกันในเรื่องวัตถุประสงค์ของนโยบาย ดังนั้นการสื่อสารระหว่างผู้กำหนดนโยบายหรือหน่วยงานต่างๆ ที่รับผิดชอบในการนํานโยบายไปปฏิบัติและระหว่างองค์การหรือหน่วยงานด้วยกันจึงมีความสำคัญมาก การสื่อสารภายในหน่วยงานเดียวกันต้องมีประสิทธิผลด้วย

3. คุณสมบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการปฏิบัติ (characteristics of the implementing agencies) มีปัจจัยหลายประการอันมีผลต่อประสิทธิผลการนํานโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ จำนวนบุคลากรและความสามารถของบุคลากรในหน่วยงานที่รับผิดชอบ ระดับของการควบคุมตามลำดับชั้น บังคับบัญชาหน่วยงานต่างๆ ภายในหน่วยงานที่รับผิดชอบทรัพยากรทางการเงินของหน่วยงานที่รับผิดชอบ เช่นความสนับสนุนที่ได้รับจากฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ ความสำคัญของหน่วยงานที่รับผิดชอบเช่นความสนับสนุนที่ได้รับจากฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ ระดับของการสื่อสารแบบเปิดให้หน่วยงานที่รับผิดชอบ

รวมถึงการติดต่ออย่างเสรีระหว่างบุคลากรระดับเดียวกันและต่างระดับกันและสายสัมพันธ์ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการที่หน่วยงานที่รับผิดชอบมีกับผู้กำหนดนโยบายในระดับต่างๆ

4. สภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมือง (economic, social and political conditions) การนำนโยบายไปปฏิบัติ ปัจจัยต่างๆ มีผลหรืออิทธิพลต่อประสิทธิผลพิจารณาต่อไปนี้ ทรัพยากรทางเศรษฐกิจที่มีอยู่ในพื้นที่ที่นำนโยบายไปปฏิบัตินั้นๆ เพียงพอหรือไม่ที่จะช่วยผลักดันให้การนำนโยบายไปปฏิบัติบรรลุผล การนำนโยบายไปปฏิบัติส่งผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่สำคัญๆ ในเขตพื้นที่ดำเนินการนั้น ประชาชนในเขตพื้นที่ดำเนินการนำนโยบายไปปฏิบัติ มีความเห็นอย่างไรและพรรคการเมืองนั้นมีความสำคัญอย่างไรต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ ส่วนผู้นำต่างๆ ในเขตพื้นที่ดำเนินการเห็นด้วยหรือคัดค้านต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติต่อเรื่องนี้ และกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ มีความเคลื่อนไหวเพื่อสนับสนุนหรือคัดค้านนโยบายนี้หรือไม่

5. คุณสมบัติของบุคลากรที่รับผิดชอบ (disposition of implementers) ในการนำนโยบายไปปฏิบัติ คุณสมบัติของบุคลากรที่รับผิดชอบนั้นๆ เป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งที่จะมีประสิทธิผลการนำนโยบายไปปฏิบัติ คุณสมบัติดังกล่าวได้แก่ความรู้ ความชำนาญทางเทคนิคและทักษะทางการเมือง ทักษะคติของผู้รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติผลกระทบที่มีต่อพฤติกรรมของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติและค่านิยมของผู้ปฏิบัติ

6. ประสิทธิผลของนโยบายจากผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากนโยบาย ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1)คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุดีขึ้น 2)เศรษฐกิจผู้สูงอายุดีขึ้น เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะถึงประสิทธิผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัย ประกอบด้วย 1)วัตถุประสงค์หรือมาตรฐานของนโยบาย 2)การสื่อสารและการทำให้ปฏิบัติตามนโยบาย 3)คุณสมบัติของหน่วยงาน 4)สภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมือง 5)คุณสมบัติของบุคลากรที่รับผิดชอบ

ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิผลของการนำนโยบายไปปฏิบัติ ประกอบด้วย 1)คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุดีขึ้น 2)เศรษฐกิจของผู้สูงอายุดีขึ้น

ขอบเขตประชากร

ประชากรของการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลเมืองในจังหวัดปทุมธานี คือผู้สูงอายุของเทศบาลเมืองในจังหวัดปทุมธานีปัจจุบันมีจำนวน 39,777 คน

4. ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลเมืองในจังหวัดปทุมธานี

จำนวนค่าเฉลี่ยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลเมืองในจังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (รวม $\bar{X} = 3.39$)

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ	$\bar{X}$	ระดับ
ด้านวัตถุประสงค์หรือมาตรฐานของนโยบาย	3.43	ปานกลาง
ด้านการสื่อสารและการทำให้ปฏิบัติตามนโยบาย	3.39	ปานกลาง
ด้านคุณสมบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบนโยบาย	3.40	ปานกลาง
ด้านสภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมือง	3.35	ปานกลาง
	3.76	มาก
ด้านคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่ดีขึ้น	3.87	มาก
ด้านเศรษฐกิจของผู้สูงอายุดีขึ้น	3.95	มาก
ภาพรวม	3.39	ปานกลาง

จากตารางเมื่อพิจารณารายด้านข้อเรียงจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านวัตถุประสงค์หรือมาตรฐานของนโยบาย ($\bar{X} = 3.41$) ด้านคุณสมบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.40$) ด้านการสื่อสารและการทำให้ปฏิบัติตามนโยบาย ($\bar{X} = 3.38$) ด้านสภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ($\bar{X} = 3.35$) และด้านคุณสมบัติของบุคลากรผู้รับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.32$)

ด้านวัตถุประสงค์หรือมาตรฐานของนโยบาย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลเมืองในจังหวัดปทุมธานี ด้านวัตถุประสงค์หรือมาตรฐานของนโยบาย ในระดับมาก (รวม $\bar{X} = 3.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากมากไปหาน้อยพบว่า ท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นอย่างดี (รวม $\bar{X} = 3.66$) ท่านคิดว่าแนวทางการดำเนินงานที่กำหนดสามารถนำไปปฏิบัติได้ง่าย (รวม $\bar{X} = 3.55$) ท่านคิดว่าการปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานนโยบายให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในชุมชน ($\bar{X} = 3.23$) ท่านคิดว่านโยบายนี้มีวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงานอย่างชัดเจน (รวม $\bar{X} = 3.22$)

ด้านการสื่อสารและการทำให้ปฏิบัติตามนโยบายผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างด้านการสื่อสารและการทำให้ปฏิบัติตามนโยบายด้านการปฏิบัติในระดับมาก (รวม $\bar{X} = 3.39$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากมากไปหาน้อยพบว่า ท่านมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกับบุคคลทั่วไปเสมอ (รวม $\bar{X} = 3.46$) ท่านเข้าใจบทบาทนโยบายเป็นอย่างดี (รวม $\bar{X} = 3.42$) และท่านมักสื่อสารผิดพลาดเนื่องจากความเข้าใจคำสั่งที่คลาดเคลื่อน (รวม $\bar{X} = 3.36$) และ ท่านได้รับการสื่อสารมาจากหลายสื่อ (รวม $\bar{X} = 3.35$)

ด้านคุณสมบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบนโยบายผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อคุณสมบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบนโยบายในระดับมาก (รวม $\bar{X} = 3.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากมากไปหาน้อยพบว่าท่านคิดว่าหน่วยงานมีการทำงานที่มีประสิทธิภาพ (รวม $\bar{X} = 3.50$) ท่านคิดว่าการประสานงานอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอื่น (รวม $\bar{X} = 3.49$) ท่านคิดว่าการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ยึดถือความคิดเห็นหรือมติของส่วนรวมเป็นหลัก (รวม $\bar{X} = 3.42$) และท่านคิดว่าผู้บริหารเปิดโอกาสให้ท่านเสนอความคิดเห็นอย่างเต็มที่ (รวม $\bar{X} = 3.25$)

ด้านสภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลเมืองในจังหวัดปทุมธานี ด้านสภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมืองในระดับมาก (รวม $\bar{X} = 3.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ

เรียงจากมากไปหาน้อยพบว่า ท่านคิดว่าเบี้ยผู้สูงอายุสามารถทำให้ความเป็นอยู่ของท่านมีสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่ดีขึ้น(รวม $\bar{X} = 3.45$) ท่านคิดว่าผู้ดำเนินโครงการมีความสามารถในการหาเสียงสนับสนุนจากแหล่งชุมชน (รวม $\bar{X} = 3.43$) ท่านคิดว่าผู้บริหารท้องถิ่นได้จัดงบประมาณโครงการให้เหมาะกับผู้สูงอายุ (รวม $\bar{X} = 3.26$) และ ท่านคิดว่าผู้สูงอายุได้รับการสนับสนุนโครงการอย่างเต็มที่โดยไม่มีนัยทางการเมืองแอบแฝง (รวม $\bar{X} = 3.25$)

ด้านคุณสมบัติบุคลากรที่รับผิดชอบ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลเมืองในจังหวัดปทุมธานี ด้านคุณสมบัติบุคลากรที่รับผิดชอบในระดับมาก (รวม $\bar{X} = 3.76$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากมากไปหาน้อยพบว่า ท่านคิดว่าบุคลากรมีความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน(รวม $\bar{X} = 3.78$) ท่านคิดว่าบุคลากรที่รับผิดชอบเข้าใจโครงการอย่างชัดเจน (รวม $\bar{X} = 3.56$) ท่านคิดว่าบุคลากรมีความรับผิดชอบในงานและให้บริการอย่างรวดเร็ว (รวม $\bar{X} = 3.48$) และ ท่านคิดว่าบุคลากรมีความอุทิศตนในการปฏิบัติงานอย่างแท้จริง (รวม $\bar{X} = 3.32$)

ผลการวิเคราะห์ระดับประสิทธิผลการดำเนินงานนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลเมืองในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (รวม $\bar{X} = 3.87$) เมื่อพิจารณารายด้านข้อเรียงจากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านคุณภาพของผู้สูงอายุดีขึ้น ($\bar{X} = 3.78$) และด้านคุณสมบัติของบุคลากรผู้รับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.48$)

ด้านคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่ดีขึ้น ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการดำเนินงานนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลเมืองในจังหวัดปทุมธานี ในระดับมาก (รวม $\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากมากไปหาน้อยพบว่า ท่านคิดว่าเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสามารถลดความขัดแย้งในครอบครัวผู้สูงอายุได้ (รวม $\bar{X} = 3.99$) ท่านคิดว่าผู้สูงอายุใช้เบี้ยยังชีพเป็นทุนในการประกอบอาชีพ(รวม $\bar{X} = 3.98$) ท่านคิดว่าผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพเข้ารับบริการด้านสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ(รวม $\bar{X} = 3.64$) ท่านคิดว่าเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสามารถทำให้หนี้สินของผู้สูงอายุลดลง(รวม $\bar{X} = 3.53$) ท่านคิดว่าผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพบริโภคอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการทุกวัน(รวม $\bar{X} = 3.45$) ท่านคิดว่าเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุสามารถลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้สูงอายุได้ (รวม $\bar{X} = 3.43$) ท่านคิดว่าผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพเลือกรับบริการด้านสุขภาพที่มีคุณภาพเสมอ (รวม $\bar{X} = 3.42$) ท่านคิดว่าผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพมีเครื่องนุ่งห่มอย่างเพียงพอ (รวม $\bar{X} = 3.34$) ท่านคิดว่าผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพมีน้ำสะอาดบริโภคอุปโภคอย่างเพียงพอ (รวม $\bar{X} = 3.23$) ท่านคิดว่าท่านที่ได้รับเบี้ยยังชีพทำให้เกิดความมั่นคงทางจิตใจ (รวม $\bar{X} = 3.20$) ท่านคิดว่าเมื่อผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพเจ็บป่วยสามารถได้รับการรักษาอย่างทันท่วงที (รวม $\bar{X} = 3.18$) และ ท่านคิดว่าเบี้ยยังชีพทำให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในค่าใช้จ่ายของครอบครัวมากขึ้น (รวม $\bar{X} = 3.12$)

ด้านเศรษฐกิจของผู้สูงอายุดีขึ้นในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการดำเนินงานนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลเมืองในจังหวัดปทุมธานี ในระดับมาก (รวม $\bar{X} = 3.95$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากมากไปหาน้อยพบว่า ท่านคิดว่าผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพสามารถมีฐานะทางการเงินที่ดีขึ้น (รวม $\bar{X} = 3.99$) ท่านคิดว่าผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพสามารถช่วยแบ่งเบาภาระทางการเงินของครอบครัวได้ (รวม $\bar{X} = 3.92$) ท่านคิดว่าผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพสามารถชำระหนี้สินของตัวเองได้ (รวม $\bar{X} = 3.91$) ท่านคิดว่าผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพมีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย (รวม $\bar{X} = 3.90$) ท่านคิดว่าผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าเดิม (รวม $\bar{X} = 3.89$) ท่านคิดว่าผู้สูงอายุที่ได้รับเบี้ยยังชีพมีทุนในการประกอบอาชีพ (รวม $\bar{X} = 3.87$) ท่านคิดว่าท่านที่ได้รับเบี้ยยังชีพสามารถดูแลค่าครอง

ชีพของตัวเองได้(รวม $\bar{X} = 3.86$) และท่านคิดว่าเบี้ยยังชีพทำให้ผู้สูงอายุสามารถช่วยเหลือผู้อื่นทางการเงินได้ (รวม $\bar{X} = 3.72$)

5.อภิปรายผล

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการนํานโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลเมืองในจังหวัดปทุมธานี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการนํานโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลเมืองในจังหวัดปทุมธานี ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาในองค์ประกอบแต่ละด้าน พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการนํานโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยในแต่ละด้านดังนี้

1.1 ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์หรือมาตรฐานของนโยบาย

ด้านวัตถุประสงค์หรือมาตรฐานของนโยบาย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากมากไปหาน้อยพบว่า ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนํานโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นข้อดี แนวทางการดำเนินงานที่กำหนดสามารถนำไปปฏิบัติได้ง่าย การปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานนโยบายให้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในชุมชน และ นโยบายนี้มีวัตถุประสงค์และแนวทางการดำเนินงานอย่างชัดเจน อยู่ในระดับน้อยที่สุด สอดคล้องกับ ประทีร อภิชาติสกุล (2555) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนํานโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ:ศึกษาองค์การ บริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอพนมไพร จังหวัด ร้อยเอ็ด พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเห็นเกี่ยวกับนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในภาพรวม อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และบุญมี โททำ และคณะ (2559) ศึกษาเรื่องการนํานโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ พบว่า มาตรฐานและวัตถุประสงค์ของนโยบาย ได้แก่ ลักษณะนโยบายที่มีแนวทางของวัตถุประสงค์ชัดเจน เฉพาะเจาะจง และสอดคล้องกับความเป็นจริง ส่งผลที่ดีต่อการดำเนินการโครงการอย่างชัดเจน และบัญชา ผลานิสงค์ (2553)ได้ศึกษาเรื่องการนํานโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติขององค์การ บริหารส่วนตำบลบ่อวิน จังหวัดชลบุรี ผลการศึกษาพบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่เห็นว่าการดำเนินนโยบาย สวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับมากและผู้สูงอายุส่วนใหญ่เห็นว่าปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการนํานโยบายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับน้อยเนื่องจากองค์การบริหารส่วน ตำบลบ่อวินมีสวัสดิการที่สังคมรับผิดชอบต่อการดูแลการจ่ายสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุโดยตรงมีเจ้าหน้าที่บริการตลอดเวลาและองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อวิน ได้ดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลที่ ถือว่าการจ่ายเงินสวัสดิการเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุเป็นนโยบายเร่งด่วนที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นต้องออก ปฏิบัติและรายงานผลการปฏิบัติทุกเดือน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม แตกต่างกัน อันได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้มีความเห็นไม่แตกต่างกัน และอิทธิชัย สีด า (2553)ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนํานโยบายเสริมสร้างสันติ สุขในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ไปปฏิบัติ ศึกษากรณีผู้นำนโยบายไปปฏิบัติในจังหวัดปัตตานี ผลการพบว่า อุปสรรคที่สำคัญในการนํานโยบายการเสริมสร้างสันติสุขในพื้นที่จังหวัดชายแดน ภาคใต้ไปปฏิบัติ คือ ปัจจัยด้านความเพียงพอของทรัพยากร แรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำนโยบายไปปฏิบัติ ความร่วมมือจากประชาชนในพื้นที่ ควรมีหน่วยงานประสานและเชื่อมโยงประชาชน เจ้าหน้าที่หน่วยงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างประชาชนผู้ปฏิบัติหน้าที่ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติหน้าที่มีความสะดวกและราบรื่น

1.2 ปัจจัยด้านการสื่อสารและการทำให้ปฏิบัติตามนโยบาย

ด้านการสื่อสารและการทำให้ปฏิบัติตามนโยบายด้านการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากมากไปหาน้อยพบว่า การแลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายกับบุคคลทั่วไปเสมอ ความ

เข้าใจบทบาทนโยบายเป็นอย่างดี และการสื่อสารผิดพลาดเนื่องจากความเข้าใจคำสั่งที่คลาดเคลื่อนอยู่ในระดับน้อยที่สุด สอดคล้อง เอดเวิร์ดส์ (G.C. Edward. 1980: 295-297) กล่าวว่า ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จหรือไม่ประสบความสำเร็จอีกปัจจัยหนึ่งคือ การติดต่อสื่อสาร การนำนโยบายไปปฏิบัติที่จะก่อให้เกิดผลดีนั้น การเปิดโอกาสให้มีการพูดคุยกับบุคคลภายนอก มีส่วนสำคัญที่ ช่วยทำให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นจะต้องมีการสื่อสารที่ถูกต้อง รวดเร็ว ต่อเนื่อง และ มีประสิทธิภาพด้วย และรัฐกร กลิ่นอุบล (2551) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการบริหาร กิจกรรมบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ : กรณีศึกษาองค์การบริหาร ส่วนตำบลในภาคกลาง พบว่า ผู้บริหาร อบต. เห็นว่า ปัญหาสำคัญด้านการสื่อสารระหว่างองค์กร ต่างๆ คือการไม่เข้าใจกันของคนปฏิบัติงานคือ เข้าใจงานหรือหน้าที่ไปคนละอย่างการเกี่ยงกันที่จะ รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายปัญหาเรื่องระเบียบ การสั่งการทำให้การปฏิบัติตามระเบียบเป็นไปโดยไม่ราบรื่นเขตหน้าที่ระหว่าง อบจ. กับ อบต. คือมีการเกี่ยงพื้นที่กันในการแก้ไขปัญหา และบุญมี โททำ และคณะ (2559) ศึกษาเรื่องการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ พบว่า การสื่อสาร ระหว่างองค์กรและกิจกรรมในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ ความสามารถในการสื่อสารข้อความได้ชัดเจน ถูกต้อง ทำให้ ผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจในทิศทางที่ตรงกัน

1.3 ปัจจัยด้านคุณสมบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ

ด้านคุณสมบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบนโยบาย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากมากไปหาน้อยพบว่า หน่วยงานมีการทำงานที่มีประสิทธิภาพการประสานงานอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลอื่นท่านคิดว่าในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ยึดถือความคิดเห็นหรือมติของส่วนรวมเป็นหลักและท่านคิดว่าผู้บริหารเปิดโอกาสให้ท่านเสนอความคิดเห็นอย่างเต็มที่ อยู่ในระดับน้อยที่สุด สอดคล้องกับ นางสาวฮาบี๊ะ สังข์นัย (2558) ปัจจัยด้านความร่วมมือและ การประสานงานของหน่วยงานมีปัญหาเกี่ยวกับด้านงบประมาณไม่เพียงพอและล่าช้า และบุญมี โททำ และคณะ (2559) ศึกษาเรื่องการนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ พบว่า ลักษณะขององค์การในการนำนโยบายไปปฏิบัติ ได้แก่ ลักษณะและวิสัยทัศน์ของหน่วยงาน ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายปฏิบัติ

1.4 ปัจจัยด้านสภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมือง

ด้านสภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมือง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากมากไปหาน้อยพบว่า เบี้ยผู้สูงอายุสามารถทำให้ความเป็นอยู่ของมีสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่ดีขึ้น ผู้ดำเนินโครงการมีความสามารถในการหาเสียงสนับสนุนจากแหล่งชุมชน ผู้บริหารท้องถิ่นได้จัดงบประมาณโครงการให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ และผู้สูงอายุได้รับการสนับสนุนโครงการอย่างเต็มที่โดยไม่มีนัยทางการเมืองแอบแฝงอยู่ในระดับน้อยที่สุด สอดคล้องกับ ศิริพร เขียวใสว (2557) ปัจจัยด้านทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง มีผลต่อการนำโครงการการจ่ายเงิน สงเคราะห์เพื่อการยังชีพสำหรับผู้สูงอายุ (เบี้ยยังชีพ) ไปปฏิบัติ และสามารถอธิบายความสำเร็จของการนำโครงการไปปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และบุญมี โททำ และคณะ (2559) ศึกษาเรื่อง การนำนโยบายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุไปปฏิบัติ พบว่า เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง หมายถึง การที่กลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ประชาชน หรือบุคคลสำคัญในท้องถิ่น เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย โดยแสดงออกด้วยการสนับสนุน หรือคัดค้านนโยบายใน ตามสภาวะช่วงเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองตามสถานการณ์นั้นๆ

1.5 ปัจจัยด้านคุณสมบัติของบุคลากรที่รับผิดชอบ

ด้านคุณสมบัติของบุคลากรผู้รับผิดชอบนโยบาย อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงจากมากไปหาน้อยพบว่า บุคลากรมีความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน บุคลากรที่รับผิดชอบเข้าใจโครงการอย่างชัดเจน บุคลากรมีความรับผิดชอบในงานและให้บริการอย่างรวดเร็ว และบุคลากรมีความอุทิศตนในการปฏิบัติงานอย่างแท้จริงอยู่ในระดับน้อยที่สุด สอดคล้องกับ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ โดแนล เอส แวน

มิเตอร์ (Donald S. Van Meter); และ คาร์ล อี แวน ฮอร์น (Carl E. Van Horn) ร่วมกันเขียนบทความเมื่อปี 1975 เรื่อง “The Policy Implementation Process: A Conceptual Framework” (Van Meter; & Van Horn.1975) ที่ว่าความเข้าใจของผู้รับผิดชอบของนโยบายที่มีต่อวัตถุประสงค์ของนโยบาย ทิศทางของทัศนคติที่มีต่อนโยบายนั้น รวมตลอดถึง ความผูกพันที่มีต่อนโยบายมีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติ นโยบายที่ผู้รับผิดชอบของนโยบายจะนำไป ปฏิบัติด้วยดี ต้องเป็นนโยบายที่ผู้รับผิดชอบของนโยบายเข้าใจเห็นด้วย และมีความรู้สึกผูกพัน และบุญมี โททำ และคณะ (2559) ศึกษาเรื่องการนำนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติ พบว่า ทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน เกี่ยวกับ แนวความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมของบุคคลมีผลต่อนโยบายเบี่ยงชีฟ และชาวลักซ์ สุขกันหา (2549) ได้ศึกษาปัญหาการนำนโยบายการจ่ายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติ ในองค์กรบริหารส่วนตำบลศรีวิชัย อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า 1) บุคลากรเห็นว่า มี ปัญหาการนำนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติโดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากไปหาน้อยคือ ด้านการสื่อสารข้อความ ด้านทรัพยากร ด้านโครงสร้างระบบ ราชการ ด้านเจตคติ และด้านประชาสัมพันธ์ 2) บุคลากรที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันเห็นว่ามีปัญหา การนำนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติโดยส่วนใหญ่เป็นคนที่ไม่ได้รับการศึกษา มีปัญหามากกว่าผู้ที่ ได้รับการศึกษา 3) บุคลากรที่มีตำแหน่ง/สถานภาพแตกต่างกัน เห็นว่ามีปัญหาการนำนโยบายเบี่ยงชีฟ ผู้สูงอายุไปปฏิบัติทั้ง 4 ด้านไม่แตกต่างกัน โดยสรุปผู้สูงอายุเห็นว่าการจ่ายเบี่ยงชีฟบางด้านยังมีส่วนที่ ต้องปรับปรุง ให้ดีขึ้นกว่าเดิม ผู้นำชุมชนแต่ละหมู่บ้านควรมีประชาสัมพันธ์การจ่ายเบี่ยงชีฟที่ได้รับ นโยบายมาจากภาค ราชการให้ทั่วถึงและสม่ำเสมอ ควรเพิ่มเบี่ยงชีฟให้สูงขึ้น

2. ประสิทธิผลการนำนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุไปปฏิบัติของเทศบาลเมืองในจังหวัดปทุมธานี ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจของผู้สูงอายุดีขึ้น

2.1 คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุดีขึ้น

การที่ผู้สูงอายุได้รับเงินเบี่ยงชีฟในทุก ๆ เดือน สามารถบรรเทาปัญหาความเดือดร้อนแค่บางส่วนเท่านั้น เพราะจำนวนที่ได้รับไม่เพียงพอต่อการดำรงชีพใน 1 เดือน แต่สามารถช่วยผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อยให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นกว่าเดิม ซึ่งหากนโยบายเบี่ยงชีฟผู้สูงอายุมีการกำหนดแนวทางที่ชัดเจนและสอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงไป ก็สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้ดีขึ้น เช่นจ่ายเบี่ยงชีฟในอัตราที่สูงขึ้น สอดคล้องต่อสภาพการทางเศรษฐกิจ ผู้สูงอายุสามารถนำเงินดังกล่าวมาใช้เพียงพอ ก็จะทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสามารถดำรงชีพอย่างมีความสุข และมีความมั่นคงทางจิตใจ สอดคล้องกับ ภัทรพงษ์ เกตุคล้าย และคณะ (2560) ภาพรวมคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่ได้รับเบี่ยงชีฟอำเภอพรหมณานิคม จังหวัดสกลนคร อยู่ในระดับปานกลาง

2.2 เศรษฐกิจของผู้สูงอายุดีขึ้น

เบี่ยงชีฟช่วยให้ผู้สูงอายุสามารถดูแลค่าครองชีพของตัวเองได้ มีเงินหมุนเวียนในครอบครัว สำหรับผู้มีรายได้น้อย ผู้มีฐานะดีอยู่แล้วก็สามารถเก็บเงินไว้ใช้จ่ายในยามจำเป็น เมื่อผู้สูงอายุมีเงินใช้จ่ายของตนเองไม่สร้างความเดือดร้อนพึ่งพาลูกหลาน และส่งผลต่อเงินในระบบเศรษฐกิจมีการหมุนเวียนเพิ่มมากขึ้น เมื่อเงินในระบบมีมากขึ้นการใช้จ่ายเงินก็มีมากขึ้น และส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจ ส่งผลให้รัฐบาลมีงบประมาณเพียงพอต่อการจ่ายเบี่ยงชีฟ สอดคล้องกับ ปริญญารอดเชื้อ และคณะ (2557) เบี่ยงชีฟผู้สูงอายุส่งผลต่อรายได้ของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับ ปานกลาง

6. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1 ด้านวัตถุประสงค์หรือมาตรฐานของนโยบาย รัฐบาลควรมีนโยบายที่ชัดเจนสนับสนุนโครงการเบี้ยยังชีพ เนื่องจากเป็นโครงการที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อยเป็นผู้ด้อยโอกาส รัฐควรจัดสรรงบประมาณแบบก้าวหน้าให้แก่เทศบาลต่างๆอย่างเพียงพอ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาในการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพในแต่ละเดือน

2 ด้านการสื่อสารและการทำให้ปฏิบัติตามนโยบาย การสื่อสารถือว่ามีความสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นมากในการดำเนินการ หากผู้ปฏิบัติขาดความรอบคอบในการสื่อสารก็จะทำให้เกิดความผิดพลาดได้ ดังนั้น รัฐบาลควรมีมาตรการสั่งการในข้อกฎหมายและระเบียบหลักเกณฑ์ต่างๆอย่างชัดเจน ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาต่อเทศบาลและหน่วยงานผู้ปฏิบัติที่จะต้องประชาสัมพันธ์บอกต่อไปยังกลุ่มเป้าหมายและประชาชนผู้สูงอายุได้อย่างทั่วถึงและถูกต้อง

3 ด้านคุณสมบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบ หน่วยงานเป็นส่วนสำคัญที่ต้องขับเคลื่อนต่อความสำเร็จของนโยบายต้องมีความพร้อมทั้งงบประมาณ และบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญ ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อทันต่อความต้องการของผู้สูงอายุและประชาชน ดังนั้น หน่วยงานกลางควรมีมาตรการหรือเปิดโอกาสให้เทศบาลหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบรับเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความชำนาญมาปฏิบัติงานได้อย่างเพียงพอ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานและป้องกันไม่ให้งานขาดสภาพคล่องต่อการปฏิบัติงานและขาดเจ้าหน้าที่ดำเนินงานผู้สูงอายุโดยตรง เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบตามมาเพราะมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

4 ด้านสภาพสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ปัจจุบันค่าครองชีพสูงส่งผลกระทบต่อประชาชนโดยเฉพาะผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อยไม่เพียงพอต่อการยังชีพ และเบี้ยยังชีพจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อผู้สูงอายุอย่างมาก ดังนั้น รัฐบาลในฐานะผู้กำหนดนโยบายในการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุ ควรมีมาตรการที่กำหนดให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั่วประเทศ โดยให้กรมบัญชีกลางเป็นผู้ดำเนินการจ่ายเงินเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุโดยตรงผ่านบัญชีธนาคารเท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการรับเงินเบี้ยยังชีพ และคำนึงถึงปลอดภัยต่อผู้สูงอายุด้วย

5 ด้านคุณสมบัติของบุคลากรผู้รับผิดชอบ บุคลากรที่รับผิดชอบต้องมีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ รวมถึงการใส่ใจติดตามข้อมูลข่าวสารอยู่เสมอเนื่องจากการปรับเปลี่ยนข้อมูลอยู่ตลอดเวลา ซึ่งบุคลากรที่รับผิดชอบงานเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุนี้จะมีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ เพื่อให้ดำเนินไปอย่างราบรื่นและเป็นไปอย่างถูกต้องตรงตามระเบียบ ดังนั้น เพื่อให้เกิดผลในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและมีความรู้ความชำนาญในหน้าที่ ควรส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมให้เกิดทักษะและมีความรู้ใหม่ๆอยู่เสมอ เพื่อลดปัญหาต่างๆในการปฏิบัติงานและสนองต่อความต้องการของประชาชน และผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรขยายผลการสำรวจโครงการผู้สูงอายุให้ครอบคลุมทั้งประเทศ เพื่อที่จะได้ทราบนวัตกรรมในพื้นที่ต่างๆให้ครอบคลุมจะได้ำนานวัตกรรมโครงการผู้สูงอายุดีเด่นเป็นแหล่งเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

2.2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการนำโครงการไปปฏิบัติ เป็นการเลือกศึกษาตามทฤษฎี ดังนั้นเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการศึกษามากขึ้น ควรทำการศึกษาตัวแปรอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น ด้านการสนับสนุนนโยบาย ด้านทรัพยากรนโยบาย และด้านงบประมาณ เป็นต้น

2.3 ศึกษาพื้นที่การดำเนินงานอื่นๆ เพื่อทำการเปรียบเทียบผลการดำเนินงานรับทราบปัญหาที่เหมือน หรือต่างสาเหตุกัน เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ที่มาของปัญหาทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาดต่อไป

2.4 ศึกษาแนวทางการออกกฎหมาย ระเบียบ และหนังสือสั่งการต่างๆ ให้มีความชัดเจน และถูกต้อง เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอ่านแล้วตีความหมายได้ตรงกัน หากคลาดเคลื่อน ก็จะทำให้เกิดปัญหา และอุปสรรคตามมาในการปฏิบัติงานของบุคลากร และหน่วยงานที่รับผิดชอบงานด้านเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงมหาดไทย. (2548). แนวทางการดำเนินงานตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วย การจ่ายเงิน
สงเคราะห์เพื่อการยังชีพขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ปีพ.ศ. 2548. กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- กระทรวงมหาดไทย. (2552). ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การจ่ายเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ
ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2552.
- ชินุญทัย กาญจนะจิตรา. (2550). สุขภาพคนไทย 2550. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- ปราโมทย์ ประสาทกุล. (2546, กุมภาพันธ์-มีนาคม). แวดวงประชากร. ประชากรและการพัฒนา. ม.ป.ท.
- วรเดช จันทรศร. ทฤษฎี การนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : พริกหวาน
กราฟฟิค, 2551.
- Van Meter & Van Horn, February. (1975) . The Policy Implementation Process: A
Conceptual Framework. Administration & Society, Vol. 6, No. 4.
- Van Meter, Donald S.; & Van Horn, Carl E. (1975). The Policy Implementation Process: A
Conceptual Framework. Administration and Society.